

pútnický list

február
2019

ISSN 2644-4526

aktuality a zaujímavosti pútnického turizmu na Slovensku

Pútnická kaplnka Lurdskej Panny Márie na Hlbokej ceste pri Kostole Snežnej Panny Márie v Bratislave

Viac ako 60 pútnických miest na Slovensku je zasvätených Panne Márii. Panna Mária má mnoho prívlastkov, ktoré chcú poukázať na jej čisté, láskavé a oddané srdce Bohu... Aj v mesiaci február si môžeme pripomenúť jej dobrotu a láskavosť, ktorú preukazuje všetkým ľuďom. Na 11. február pripadá liturgická spomienka na Pannu Máriu Lurdskú. Tento deň ustanovil pápež sv. Ján Pavol II. v roku 1992 Svetovým dňom chorých a trpiacich.

História sviatku Lurdskej Panny Márie sa začala práve 11. februára 1858, keď sa Panna Mária zjavila chudobnému 14-ročnému dievčaťu Bernadete Soubirousevej, ktorá zbierala drevo v lese pri Massabiellskej jaskyni nad riekou Gave. Neskôr sa Bernadete zjavila ešte sedemnásťkrát. Až pri šestnástom zjavení, ktoré bolo 25. marca 1858, sa jej dievčina odvážila spýtať, kto je. Panna Mária jej odpovedala: „Som Nepoškvrnené Počatie.“ Po tri a pol ročnom starostlivom skúmaní tarbeský biskup Laurence vyhlásil 21. januára 1862, že „zjavenia majú všetky známky pravosti a veriaci sú oprávnení pokladať ich za pravé“. Štyri roky pred prvým zjavením Panny Márie v Lurdoch, pápež Pius IX. vyhlásil dogmu o Nepoškvrnenom Počatí Panny Márie. Juhofrancúzske mesto Lurdy (Lourdes) sa tak stalo jedným z najznámejších pútnických miest kresťanského sveta, ktoré ročne navštívi viac ako 3 milióny ľudí, medzi nimi desaťtisíce chorých. Väčšinou sú to nevyliciteľne chorí, ktorí prichádzajú na toto milostivé miesto prosiť o uzdravenie alebo aspoň o silu na nesenie ťažkého kríža. Počas 150 rokov zaznamenali na tomto mieste 7 200 odborníkmi potvrdených uzdravení chorých. Na počesť zjavenia Panny Márie Lurdskej sa začali stavať imitácie lurdskej jaskyne s Pannou Máriou a kľačiacou Bernadettou. Takto prejavená úcta a zbožnosť sa rozšírila aj v našej krajine. **Jednou z takýchto jaskýň je aj Lurdská jaskyňa na Hlbokej ceste v Bratislave.**

Lurdská jaskyňa sa nachádza v tesnej blízkosti farského Kostola Snežnej Panny Márie. Jaskyňa bola zriadená v roku 1892 avšak dejiny areálu tohto milostivého miesta sa začali písať už v roku 1713, po tom, čo v Bratislave vypukol nákazlivý mor. Mnoho obyvateľov sa v tom čase utiahol von z mesta, aby zachránili svoje rodiny od vymierania. V blízkosti terajšieho milostivého miesta bol takto i s rodinou utiahnutý bratislavský mešťan Ján Lauerman. Keď mor prestal a Lauermanová rolina bola zachránená, Lauerma splnil svoj sľub a na znak vďaky dal postaviť dve kaplnky - jednu na severovýchodnom svahu Kalvárie, zasvätenú úcte sv. Petra, ktorá ešte aj dnes stojí, a druhú na Hlbokej ceste, ktorú venoval úcte Panny Márie. Začiatkom 19. storočia bola Lauermanova kaplnka opravená a 5. augusta 1814 na deň Panny Márie Snežnej znovu posvätená. Ani táto oprava však nezachránila kaplnku pred zánikom. V rokoch 1822 - 1824 bola postavená nová kaplnka, neďaleko starej. Nová kaplnka (neskoršie prvý kostol novej fary na Kalvárii) bola posvätená 15. septembra 1824 a tiež zasvätená úcte Panny Márie Snežnej. Každoročne na toto miesto chodievali púťe i z okolia, obzvlášť v deň odpustu 5. augusta na sviatok Panny Márie Snežnej, k úcte ktorej kaplnka bola zasvätená. 5. augusta 1933, na deň odpustu, tu bola zriadená nová farnosť Bratislava - Kalvária a za

velkej účasti veriacich Bratislavy a okolia odovzdaná do správy Rehole sv. Františka. Vzhľadom na zriadenie novej farnosti a veľký počet veriacich kaplnka kapacitne nestačila a tak bola zbúraná a v rokoch 1943 - 1948 bol na jej mieste postavený nový kostol zasvätený Panne Márii Snežnej. Nový kostol bol postavený v bezprostrednej blízkosti Lurdskej jaskyne, ktorá spojí pod plátom na svahu a je verným napodobnením jaskyne Lurdskej. V smere, kde vyúsťia schody a chodník z Hlbokej cesty, je pekná železná brána, ktorou sa vstupuje do nádvorja jaskyne so snehobielou sochou Panny Márie Lurdskej. Priestranstvo pred jaskyňou bolo pôvodne kameňolomom, z ktorého sa bral kameň v roku 1824 i na stavbu kaplnky, ktorá stála na mieste dnešného nového kostola.

V roku 2016 bol Kostol Panny Márie Snežnej pričlenený k hlavnej Mariánskej bazilike v Ríme

Pokračovanie na strane 6

HOVORÍME o: sviatku Obetovania Pána,

Obraz Obetovanie Pána od Ludovica Carracchio

ľudovo nazývanom aj Hromnice, ktorý slávime v cirkvi 2. februára. V Jeruzaleme bol známy už v 4. storočí a od 10. storočia sa týmto sviatkom oficiálne končilo obdobie Vianoc. Má rôzne pomenovania. Jeho oficiálny názov sa v Katolíckej cirkvi používa od roku 1969, teda od skončenia Druhého vatikánskeho koncilu. Názov predznačuje udalosť, ktorá sa stala na štyridsiaty deň po Ježišom narodení, kedy sv. Jozef s Pannou Máriou prinášajú malého Ježiška do jeruzalemského chrámu, aby ho predstavili Pánovi a priniesli ako určoval zákon – obeť. Túto udalosť v živote svätej rodiny si pripomína aj Evanjelická cirkev, a tak sa 2. februára konajú v niektorých cirkevných zboroch služby Božie.

Iné pomenovanie tejto udalosti – Očistenie Panny Márie – pripomínalo židovský obrad podľa Mojžišovho zákona, že po narodení chlapca bola matka štyridsať dní nečistá. Prinesením obety v chráme sa stávala čistou.

Sviatok Obetovania Pána je jedným z najstarších cirkevných sviatkov. V Jeruzaleme ho zvlášť slávnostným spôsobom slávil už v 4. storočí. Vo Východnej cirkvi tento sviatok dostal názov „Hypapante“, odvodený z gréckeho slova, čo znamená *stretnutie*. V chráme sa stretáva Pán so starcom Simeonom a prorokyňou Annou.

V Katolíckej cirkvi je 2. február aj Dňom zasväteného života, konajú sa v tento sviatok stretnutia biskupov s rehoľníkmi, ktorí zasvätili svoj život Bohu a službe ľuďom v rôznych oblastiach.

Významným a spoločným symbolom tohto sviatku je zapálená svieca. Už od 7. storočia keď sa tento sviatok slávil v Ríme, sa tam konal slávnostný sprievod – procesia, ktorý začínal od Rímskeho fóra a smeroval do Baziliky Sancta

Maria Maggiore – Panny Márie väčšej. Účastníci niesli v rukách sviece. Procesia sa konala z viacerých dôvodov. Jednak to bol prejav pokánia, ale na druhej strane procesia so svetlom v rukách mala dať kresťanský charakter starému pohanskému zvyku. Starí Rimania totiž pred prijatím kresťanstva v tomto čase konali tzv. procesiu očistenia, ktorú symbolizoval hlavne oheň a nosenie sviec. Kresťanstvo tomuto starému pohanskému zvyku dalo inú náplň. V chráme je predstavený Pán, Svetlo sveta. Svetlo je symbolom aj našej očisty. Svetlo horiacej sviece nám má stále pripomínať symboliku večného Svetla, Krista, Božieho Syna. Sviatkom Obetovania Pána sa zároveň veriacim pripomína aj predzvesť Kristovho utrpenia a účasť Matky na utrpení svojho Syna.

Aj v našich krajinách dostali pohanské zvyky, ktoré sa viazali na toto obdobie, kresťanský charakter. Pred príchodom svätých vierozvescov totiž východní Slovania slávil v tomto čase slávnosť „Sretenie“, t.j. stretnutie zimy s letom. Rok sa totiž u nich pôvodne delil na leto a zimu. U Západných Slovanov bol tento deň pravdepodobne sviatkom boha ohňa a hromu – Perúna.

Dnes je bežným zvykom aj v našich rodinách, že si prinesieme z kostola domov posvätenú sviečku. Tieto sviece zvykneme aj v súčasnej technicky vyspelej dobe zapáľovať počas živelných pohrôm, zvlášť však v čase búrky a hromobitia. Vraj, aj preto dostali meno Hromničky.

Neviem však, či ešte vnímame ochranu Božiu prostredníctvom týchto sviec rovnako silne ako v ľudia v minulosti. Vtedy sa v situáciách, keď bol človek bezmocný, okolo Hromničiek schádzali celé rodiny, modlili sa a prosili o Božiu pomoc a ochranu. Táto svieca sa zapáľovala aj pri zomierajúcich.

Nezabudnúc ani na ľudovú charakteristiku tohto sviatku musíme spomenúť aj mnohé pranostiky a zvyky, ktoré si Hromnice nesú so sebou. Tou najznámejšou je: „Na Hromnice o hodinu více.“ Okrem toho, že z množstva pranostiek je táto najznámejšia, je aj najmenej spochybniteľná, keďže dni sa skutočne začínajú predlžovať. Traduje sa aj, že Hromnice sú polovicou zimy (Hromnice, zimy polovice) a podľa našich predkov je tu aj tvrdenie, že ak je na Hromnice teplo, jar bude studená a úroda zlá, ale ak je silný mráz, treba sa ponáhľať so zimnými prácami, lebo jar je pred dvermi, leto bude pekné a mráz značil aj dobrú úrodu zemiakov.

Okrem sledovania počasia na Hromnice sa pozornosť ľudí sústreďovala najmä na pestovanie textilných rastlín ako je ľan a konope. V tento deň si gazdinky varením čo najdlhších šúľancov zabezpečovali, aby aj konope bolo dlhé. Podľa povier sa každá gazdiná mala na Hromnice kľzať na ľade, aby mala dlhý ľan a konope. Inak to nebolo ani v prípade celých rodín či mládencov a dievčat. Spoločne sa vybrali na sánkovačku a čím dlhšia bola dráha, ktorú prešli, tým dlhší mal byť ľan a konope. Tradícia hromničných sánkovačiek sa vžila natoľko, že sa ich zúčastňovala aj vtedajšia šľachta. Hromnice sa tak stávali aj spoločenskou udalosťou, ktorá prinášala malým aj veľkým veľa zábavy.

zdroje: www.upac.sk, www.hlavnespravy.sk, www.rimava.sk

POZVANIE

pre jednotlivcov i pútnické miesta

VSTÚPTE do Asociácie pútnických organizácií a prispejte k rozvoju, obnove a osvete putovania na Slovensku. Získate podporu a spoluprácu organizácií, ktoré pôsobia v oblasti pútnictva, dobrovoľníkov, rozšírite si prístup k informáciám, možnosť prezentácie aktivít napr. na veľtrhoch, internete, FB...

PREDSTAVUJEME RELIKVIE... *sv. Agáty a sv. Valentína*

sv. Valentín

Relikvie oboch spomínaných svätých sa vystavujú k verejnej účte len raz v roku a to v dňoch slávnostných osláv ich liturgického sviatku.

Svätá Agáta oslavuje svoj deň 5. februára a sv. Valentín? Vďaka americkej komercializácii asi všetci vieme, že sviatok sv. Valentína oslavujeme v Cirkvi i mimo nej 14. februára.

Za relikviami sv. Agáty sa musíme vydať na Sicíliu. Nájde ich v Catanii. Tu sa každoročne od 3.-5. februára koná festival, ktorým si veriaci pripomínajú veľkú patrónku, mučeníčku.

O jej živote pred mučeníckou smrťou máme len zopár informácií. Napriek tomu jej meno spomíname často aj pri sv. omši, dostalo sa totiž do Rímskeho kánonu. Bola rodená Sicíľanka (3.st.), žila v bohatej a vznešenej kresťanskej rodine. Ako 15 ročná dala sľub, že zostane pannou, avšak zapáčila sa miestnemu rímskemu prokonzulovi. Nakoľko odmietla jeho ponuku na manželstvo, udal ju ako kresťanku. Nasledovalo v tej dobe nevyhnutné – väzenie, mučenie. Ale Agáta sa stala žijúcim zázrakom – jej rany po ťažkom mučení zázračne uzdravil sv. Peter, ktorý sa jej zjavil vo väzení. Keď sudca uvidel, že Agáta je úplne vyliečená, obvinil ju z čarodejníctva. Ďalšie mučenie bolo také kruté, že sa voči nemu vzbúril aj samotný ľud. Sudca v strachu z davu zastavil ďalšie utrpenie dievčaťa a nechal polomŕtvu Agátu odniesť do väzenia, kde o chvíľu zomrela (r.251).

Rok po jej smrti došlo k výbuchu sopky Etna a hrozilo, že Catania bude zničená. Vtedy zúfalí obyvatelia mesta niesli proti láve Agátin závoj a žeravý prúd zmenil smer a obišiel mesto. Tento závoj sa v Catanii uchováva dodnes. Neporušené telo sv. Agáty bolo v 11.st. prevezené do Konštantínopolu, ale neskôr sa opäť vrátilo do Catanie. Teraz je uložené v Katedrále sv. Agáty. V 14.storočí bola lebka svätice oddelená od tela a umiestnená v striebornom relikviári. K verejnej účte sa vystavuje len raz

do roka v čase konania festivalu. Ide o bohaté celomestské oslavy, ktoré navštevujú tisíce veriacich. Sv. Agáta je patrónkou mnohých remeselníkov a robotníkov, napr. hasičov, tkáčov, baníkov... ochrankyňou pri živelných katastrofách, ale najmä sa prihovára za ženy trpiace ochoreniami prsníkov a za dojčiacie mamičky.

Sv. Valentín bol tretím biskupom v meste Terni a zomrel mučeníckou smrťou v Ríme pár rokov po sv. Agáte. Už pred jeho smrťou sa medzi ľuďmi šíril chýr o jeho svätosti, láske, zhovievavosti a tiež o zázrakoch, ktoré ho sprevádzali. Známý je príbeh o tom ako uzdravil syna jedného z rímskych rečníkov. O jeho smrti sa dozvedáme z oficiálnych historických dokumentov. Bol mučený a sťatý – 14. februára. (pozn. niektoré zdroje uvádzajú rok 269, iné rok 273)

V roku 1605 na podnet pápeža Pavla V. exhumovali jeho telo. Jeho pozostatky našli pomerne rýchlo v zapečatenej rakve z neopracovaného mramoru. Pozostatky preniesli do Rímskej katedrály, avšak vzhľadom na nesúhlas verejnosti sa rozhodli postaviť nad hrobom sv. Valentína baziliku. V roku 1609 prišli na toto miesto karmelitáni a relikvie sv. mučeníka sem slávnostne preniesli v roku 1618.

Vznik novodobého sviatku sv. Valentína

Podľa jednej z mnohých legiend sviatku sv. biskupa a mučeníka Valentína v istom zmysle nadväzuje na staré oslavy Grékov a Rimanov, ktorí 15. februára slávili sviatok pohanských bohov. Tento sviatok sa spájal s očistou po bojoch a obradným smilstvom. Časom to prerástlo do veľmi neviazaných a vášnivých orgií. Zakázal ich Augustus a aj pápež Gelázius v roku 494. Cirkev zmenila tento pohanský sviatok tak, že sv. Valentínovi, ktorý mal sviatok deň predtým, zverila do ochrany snúbencov a zaľúbených. Iná legenda hovorí, že sviatok sv. Valentína ako sviatok zamilovaných sa začal sláviť v stredoveku v Anglicku a Francúzsku. Práve v polovici februára si vtáci začínajú hľadať svoj pár, preto sa 14. február začal sláviť ako sviatok zamilovaných. Mnoho literatúry z tých čias odkazuje práve na tento zvyk. Zaujímavá je aj legenda, ktorá hovorí, že sv. Valentín mal rád ruže a iné voňavé kvety, ktorými obdarúval snúbencov a prial im šťastný život, a preto sa považuje za patróna snúbencov a mladomanželov. Iný výklad odkazu tohto sviatku zas hovorí o láske medzi Bohom a človekom, ktorý je stvorený na obraz Boha.

Na sviatok sv. Valentína sa koná viacero duchovne zameraných programov pre mladých. Poznáme púť zaľúbených v Šaštíne, ale ak máte chuť vyraziť si ďalej, **ponúkame Vám púť k relikviám sv. Valentína do Prahy.**

V roku 2004 boli v Bazilike sv. Petra a Pavla na Vyšehrade pri opravách starého depozitára Kolegiálnej kapituly sv. Petra a Pavla nájdené štyri barokové relikviare. Jeden z nich ukrýval vzácny poklad – skoro celú lopatkovú kosť. Na nej bola nájdená aj tzv. autentika. Ide o malý prúžok, kde je uvedené meno svätca. Na lopatke bolo uvedené – Sv. Valentín. Podľa skúmania odborníkov je vyšehradská relikvia asi najväčšia z tých, ktoré sa dostali za hranice Talianska. Skúmaním sa predpokladá, že z Talianska ich priviezol Karol IV. Relikviu môžete vidieť na Vyšehrade len počas púte, ktorá sa v tomto roku koná 16. februára. Bližšie informácie o programe aj prihlášku nájdete tu: www.apha.cz/cpr-valentin-aktualni-nabidka

Púť je určená nielen pre snúbencov, ale pre všetkých, ktorí uvažujú o manželstve, túžia po ňom a chcú si navzájom i pred Bohom prehľbiť svoj vzťah. Púť bude viesť Mons. Aleš Opatrný, vyšehradský kanonik.

PŮŤ K JEZULIATKU

Kostol Panny Márie Víťaznej na Malej Strane v Prahe je medzi všeobecnou verejnosťou skôr známy pod názvom „U Jezulátka“. Je navštevovaným pútnickým miestom, ktoré však celoročne ponúka aj zaujímavý evanjelizačný program.

Pútnikov sem privádza najmä potreba vložiť svoju prosbu do rúk dieťaťa Ježiša. Kostol spravuje rehoľa Karmelitánov a o sošku Pražského Jezuliatka sa starajú sestry Karmelitánky Dieťaťa Ježiša.

Skúsme si najskôr porozprávať niečo o Kostole Panny Márie Víťaznej.

Je z časti renesančnou a z časti rannobarokovou stavbou, ktorú v rokoch 1611 – 1613 nechali postaviť nemecky hovoriaci evanjelici. Spočiatku bol zasvätený Najsvätejšej Trojici. Jeho staviteľom bol pravdepodobne talian, dvorný staviteľ cisára Rudolfa II. – Giovanni Maria Filippi. Presbytérium s oltárom bolo pôvodne na východnej strane chrámu a do chrámu sa vchádzalo bočnými vchodmi zo severnej a západnej strany. Karmelitáni dostali kostol do správy po bitke na Bielej hore (1620) a v roku 1624 bol kostol z vďaky za víťazstvo zasvätený Panne Márii Víťaznej. Druhým patrónom kostola sa stal sv. Anton Paduánsky. V rokoch 1636 – 1644 bol kostol prestavaný do súčasnej podoby a v roku 1669 bola pristavená aj veža. Vzhľad interiéru pochádza pravdepodobne z dielne architekta Ferdinanda Schora. Reformami cisára Jozefa II bol kláštor Karmelitánov v roku 1784 zrušený a správa kostola bola zverená maltézskeho rytierom. Na prianie arcibiskupa kardinála Miloslava Vlka sa do kostola v roku 1993, po 200ročnej prestávke, opäť vrátili bosí karmelitáni. Pod ich správou kostol i pútnické miesto oživa a stáva sa miestom zastavenia sa nielen mnohých pútnikov, ale aj detí, hľadajúcich i veriacich pražanov.

V roku 2015 bol v kostole inštalovaný a posvätený nový oltár, tiež ambón, kríž a krsťelnica. Vytvoril ich akademický sochár Otmar Oliva.

Dôvod, pre ktorý je toto miesto tak milované ľuďmi mnohých národov, sem prišiel v roku 1628 - Soška Pražského Jezuliatka. Pochádza zo Španielska, niekedy z polovice 16.storočia. Podľa legendy sa Ježiško ukázal istému mníchovi a ten ho podľa jeho podoby vymodeloval. Podľa inej legendy zasa sošku vlastnila sv. Terézia od Ježiša. Faktom však je, že keď sa roku 1556 vojvodkyňa Maria Manrique de Lara vydávala do Čiech, dostala sošku od svojej matky ako svadobný dar. Jej ovdovelá dcéra Polyxena z Lobkovic potom vzácnu sošku darovala roku 1628 kláštora bosých karmelitánov u kostola Panny Márie Víťaznej. Karmelitáni umiestnili sošku v kaplnke a mladí rehoľníci sa od malého Ježiška učili cnostiam. Neskôr bol však noviciát zrušený a úcta k Jezuliatku takmer zanikla. Keď v roku 1631 napadli kláštor Sasi, rehoľníci ušli. V čase tridsaťročnej vojny bol kláštor vyplienený a ani soška nebola ušetrená. V roku 1637 ju, po svojom návrate do Prahy, našiel otec Cyril od chrámu Matky Božej (pôvodom Luxemburčan). S boľou hľadel na zničenú pohodenú sošku, ktorej chýbali ručičky. Spomenul si na krásne časy noviciátu. Pri modlitbe sa mu zdalo, že mu Ježiško hovorí: Zmilujte sa nado mnou a ja sa zmilujem nad vami. Dajte mi moje ruky a ja vám dám svoj pokoj. Ako si mňa budete ctíť, tak vám ja budem žehnať!“ Vďaka úsiliu otca Cyrila nakoniec Ježiško dostal nové ručičky.

Opravenej soške bolo neskôr pripisované aj zázračné uzdravenie a aj záchrana Prahy pri obliehaní Švédmi roku 1639. V roku 1641 bola soška trvalo umiestnená v kostole v kaplnke, dnes je to kaplnka sv. Kríža. V roku 1651 bola soška nosená ako pútnik po pražských kostoloch a roku 1655 slávnostne korunovaná pražským biskupom. Odvtedy rástol počet zázrakov. Kaplnka už nestačila, pretože zástupy pútnikov prekážali pri vstupe do chrámu. Preto sošku v roku 1741 premiestnili na súčasné miesto – na pravú stranu uprostred lode kostola. V roku 1754 cisárovná Mária Terézia venovala Jezuliatku vlastnoručne vyšívané šatôčky.

Úcta k Pražskému Jezuliatku sa začala šíriť najskôr prostredníctvom karmelitánov. Takmer v každom z ich kláštorov nájdete kópiu sošky Pražského Jezuliatka. Postupne sa úcta k Nemu zázračne rýchlo šírila vo všetkých krajinách bývalej Rakúsko-Uhorskej monarchie. V roku 1776 bol v kostole vybudovaný aj dôstojný oltár. Dnes sú jeho steny pokryté ďakovnými tabuľkami. V čase jozefínskych reforiem kostol i oltár Jezuliatka chátral. Na opravu oltára si Jezuliatko muselo vyprosiť peniaze samo. V roku 1879 putovalo po pražských ženských kláštoroch so žobráckou kapsou. Podarilo sa však vyzbierať toľko peňazí, že pokryli nielen opravu oltára, ale aj výdavky na oživenie úcty k Jezuliatku. Správy o zázračnom vyslyšaní prichádzali do Prahy z celej krajiny. V roku 1928 sa s veľkou slávou oslavovalo 300.výročie úcty k Jezuliatku. Na prelome 19.- 20.st. sa úcta k Jezuliatku rozšírila po celom svete. Najviac v Španielsku, odkiaľ Jezuliatko pochádza. Španieli, Portugalci previezli obrazy, sošky Pražského Jezuliatka cez Atlantický oceán do svojich kolónií v Južnej Amerike. Vďaka misionárom, kolonizátorom a európskym prisťahovalcom poznajú Jezuliatko aj v Číne, Indii, v Severnej Amerike. 2. svetová vojna a následná komunistická diktatúra síce znemožňovala šírenie úcty k divotvornej soške, napriek tomu však pútnici do kostola na Malej Strane v Prahe prichádzajú dodnes.

Úcta k Pražskému Jezuliatku je duchovným predĺžením Vianoc. Na veľmi kvalitne prepracovanej web stránke pútnického miesta (www.pragjesu.cz) je uvedený: „Klaníme sa Kristovmu vteleniu, vyznávame, že Boh vzal na seba ľudské telo, ku ktorému patrí aj detstvo. „zriekol sa seba samého, vzal si prirodzenosť sluhu, stal sa podobný ľuďom a podľa vonkajšieho zjavu bol pokladaný za človeka...“ (Flp 2,7) Ježiš Kristus prežíva celý ľudský život, od začiatku do konca. V jeho počatí, narodení a detstve sa stretávame s pravým Bohom, rovnako ako v jeho dospelosti, smrti a vzkriesení. Dospelý Ježiš, majster a učiteľ, bude vyzývať svojich učeníkov: „Ak nebudete ako deti, nevojdate do nebeského kráľovstva.“ (Mt 18,3)“

O soške Pražského Jezuliatka

Ide o drevenú sošku (vysoká je 47 cm) a jej povrch je modelovaný z farebného vosku. Spod neho presvitá plátno. Predstavuje malé dieťa vo veku 4-5 rokov, v dlhej košielke, pod ktorou sú vidieť bosé nožky. Tvárička má zvláštny výraz, ktorý nedokáže presne vyjadriť žiadna jej kópia. Vlasy mali pôvodne tmavé zafarbenie a v črtách tváre môžeme pozorovať maurské rysy. Pravícou Ježiško žehná, v ľavici drží kráľovské jabko, symbol univerzálnej vlády. Pripevňuje sa do otvoru na dlani sošky.

Soška sa oblieka do slávnostného rúcha. V minulosti ich zdobili drobné šperky, ktoré pochádzali z darov veriacich. Úloha prezliekať Ježiška je zverená sestram Karmelitánkam Dieťaťa Ježiša. Obliekanie Jezuliatka zdôrazňuje jeho pravé ľudstvo a samotné rúcha predstavujú jeho Božstvo, jeho kňazský a kráľovský majestát.

Ludia ho poznajú predovšetkým v jeho kráľovskom odevu. Jezuliatko však býva prezliekané do odevov farby príslušného liturgického obdobia, ktoré sa riadia podľa cirkevného kalendára. Všeobecne sa používajú štyri základné farby: biela, slávnostná, znamená čistotu a svätosť, oblieka sa počas veľkonočných a vianočných sviatkov. Červená je farba krvi a ohňa, kráľovská a používa sa pre Svätý týždeň, Svätodušné sviatky a sviatky sv. Kríža. Fialová symbolizuje pokánie. Používa v období pôstu a adventu. Zelená je farba života a nádeje. Oblieka sa najčastejšie – v medziobdobí. Pri 3.adventnej nedeli sa oblieka ružové rúcho. Pri slávnostných príležitostiach sa používa zlaté a pri mariánskych sviatkoch modré rúcho. V šatníku sošky sa nachádza okolo 300 kusov odevov, ale nie všetky sú použiteľné. Väčšina šatôčiek sú dary z vďačnosti. Časť Ježiškovo šatníka si môžete pozrieť v múzeu. Vstup je voľný.

Korunovácia Pražského Jezuliatka

Korunovanie Jezuliatka vyjadruje vieru, že Dieťa Ježiš je milostivým Kráľom celého sveta. Slávnosť korunovácie sa slávi každoročne na prvú májovú nedeľu. V tomto čase sa soška Jezuliatka nachádza v presbytériu, bližšie k ľuďom. V sobotu večer sa koná slávnostný sprievod. Slávnostná sv. omša býva v nedeľu o 10,00 hodine. V tomto roku pripadne slávnosť korunovácie na nedeľu 5.mája. V čase tejto slávnosti sa používa najstaršia korunka, z roku 1767.

Korunku, ktorá v súčasnosti zdobí Jezuliatko, daroval Jezuliatku pri svojej návšteve v roku 2009 v Prahe pápež Benedikt XVI. Dar korunky znamená najvyšší liturgický prejav úcty, aký možno malému pražskému Ježiškovi preukázať. Spomínaná „pápežská“ korunka je vyrobená zo striebra, pozlátená a následne ručne vyleštená achátom. Okrem pravých perál a granátov ju zdobí aj osem mušlí, ktoré sú symbolmi sv. Augustína. Korunka sa nenasadzuje priamo na sošku, ale je pripevnená samostatne tesne nad Jezuliatko. Používanou korunkou je aj iná, vyrobená v rokoch 1810 až 1820. Obe staršie korunky pochádzajú z dielni pražských zlatníkov, celoročne ich môžete vidieť v múzeu. Okrem šatôčiek a koruniek sa tu nachádzajú aj betlehemy z rôznych častí sveta. Do múzea sa vchádza cez kostol, vstup je vpravo od hlavného oltára. Okrem kňazov z rádu bosích karmelitánov tu stretnete aj laikov - aktívnych spolupracovníkov.

Nová evanjelizácia u Pražského Jezuliatka

Toto miesto skutočne žije aktívnym evanjelizačným životom a stáva sa miestom otvoreným nielen pre veriacich, ale aj pre mnohých hľadajúcich. Každú prvú stredu v mesiaci sa o 18,00 hodine koná bohoslužba, pri ktorej sa pozvaný hosť zdieľa so svojim životným príbehom. Program týchto sv. omší je známy pod názvom „Ve stredu života“.

Druhým veľmi populárnym duchovným cyklom je „Človek v dialogu“. V tomto roku je jeho hlavnou témou – hľadanie zmyslu. Na pozadí života a diela Viktora Frankla, budú jeho tohtoročnými hosťami: Josef Pleskot (architekt), Vladimír Smékal (psychológ), Věra Roubalová (psychoterapeutka pracujúca s utečencami), Václav Sojka (prírodovedec a fotograf), Magdaléna Fuxová (huslistka, rádová sestra), Martin Loučka (psychológ v oblasti paliatívnej starostlivosti), Marcela Řezníčková (psychoterapeutka, ktorá sa zaoberá traumou spôsobenou úmrtím v rodine), Václav Vacek (kňaz).

Karmelitáni však v spolupráci s laikmi netvorí len programy pre dospelých. Zaujímavým spôsobom využívajú priestor kostola a kláštora aj k osloveniu detí. Program pre deti umožňuje zoznámiť deti s kostolom nielen ako s významnou historickou a kultúrnou pamiatkou, ale najmä ukázať im ho ako živé miesto súčasnosti. Využívajúc prvky zážitkovej pedagogiky im umožnia vytvoriť si vzťah k miestu, ku krajine, ku kostolu, k Jezuliatku. Programy pre deti plne rešpektujú náboženské vyznanie všetkých žiakov a náboženskú neutralitu škôl.

Pre prvákov – tretiakov ZŠ sú to *Hádanky Pražského Jezuliatka*, pre štvrtákov a piatakov – *Dobrodružná výprava po stopách Pražského Jezuliatka* alebo program *Ludia z celého sveta*. Pre štvrtákov až siedmakov ZŠ program *Za tajomstvom kláštornej krypty – alebo Od začiatku do konca*. Programy sú bezplatne dostupné všetkým školám na území Prahy a tie ho aj s radosťou využívajú. Ostatným školám sú dostupné za finančný príspevok v sume 30Kč/dieťa. Programy spolufinancuje aj kláštor Karmelitánov. Výrazne ho podporuje sponzorský darca.

O aktivitách v kostole a kláštore informuje pravidelný mesačný newsletter – Kerit.

Okrem týchto aktivít rehoľníci pozývajú širokú verejnosť aj do ticha - v kláštore sa každý štvrtok od 18,00 hod. konajú tiché meditácie.

Misia Pražského Jezuliatka

Rád bosích karmelitánov je misijným rádom. Od roku 1971 pôsobí v Stredoafrickej republike (SAR) Misia Pražského Jezuliatka. Pomáha zabezpečovať základné zdravotné, sociálne, vzdelávacie a duchovné potreby domorodého obyvateľstva. SAR patrí medzi desať najchudobnejších krajín sveta. Od roku 2013 je tu občianska vojna. Karmelitáni spoločne s dobrovoľníkmi pôsobia na piatich miestach – v Bangui, Baoro, Bouar, Yolé, Bozoum. S karmelitánskymi misiami dlhodobo spolupracuje česká spoločnosť SIRIRI. Pre podporovateľov misií vydávajú karmelitáni bezplatne časopis Misionárske přátelství.

Modlitba pápeža Benedikta XVI.

Pane Ježišu, máme Ťa pred očami ako dieťa a veríme, že si Boží Syn, ktorý sa stal človekom skrze Ducha Svätého v lone Panny Márie. Podobne ako v Betleheme aj my, spolu s Máriou a Jozefom, anjeli a pastiermi, klaníme sa ti a vyznávame, že si náš jediný Spasiteľ. Stal si sa chudobným, aby sme my zbohatli z tvojej chudoby: daj, nech nikdy nezabúdame na chudobných a na tých, ktorí trpia. Ochraňuj naše rodiny, zehňaj všetky deti celého sveta a daj, nech nám vždy vládne láska, ktorú si priniesol, aby robila náš život šťastnejším. Ježišu, dopraj všetkým ľuďom, aby porozumeli posolstvu Božieho narodenia, aby pochopili, že si prišiel darovať celej ľudskej rodine svetlo, radosť a pokoj. Lebo ty si Boh a žiješ a kraľuješ s Bohom Otcom v jednote s Duchom Svätým po všetky veky vekov. Amen.

Modlitba ctihodného otca Cyrila od Matky Božej, bosého karmelitána (1590–1675)

Dieťa Ježišu, utiekam sa k tebe a na príhovor tvojej Matky Ťa prosím, pomôž mi v tejto mojej potrebe (možno konkrétne vyjadriť), pretože pevne verím, že mi môžeš pomôcť. Pevne dôverujem, že obdržím tvoju svätú milosť. Milujem Ťa celým svojim srdcom a zo všetkých síl svojej duše. Úprimne sa kajám za všetky svoje hriechy a prosím Ťa, dobrý Ježišu, aby si mi dal silu nad nimi zvíťaziť. Dávam si predsavzatie, že Ťa nikdy nezraním a odovzdávam sa ti, ochotný radšej trpieť než ti pôsobiť bolesť. Odteraz ti chcem verne slúžiť a z lásky k tebe chcem milovať i bližného ako seba. Všemohúce Dieťa, Pane Ježišu, znovu Ťa prosím, aby si mi pomohol v tejto mojej záležitosti (možno vyjadriť). Daruj mi milosť, aby som Ťa naveky vlastnil spolu s Máriou a Jozefom, a aby som sa ti spolu s anjeli klaňal v nebeských nadvoriach. Amen.

Santo Niño de Cebu

Pražské Jezuliatko nie je jedinou soškou dieťaťa Ježiša uctievanou v kresťanskom svete. Dá sa povedať že to naše známe „Jezuliatko“ má ešte svoje 'dvojča'. Je ním Santo Niño de Cebu. Nachádza sa v Bazilike del Santo Niño v Cebu City na filipínskom ostrove Cebu.

Santo Niño de Cebu je polychromovaná drevená plastika vysoká približne 30cm. Zobrazuje Ježiška (veľkosť asi 12 cm) s pokojným výrazom v postoji a šatách španielskeho monarchu. Ide o dielo flanderského majstra, ktoré priviezol portugalský moreplavec Fernão Magalhães, nazývaný Magellan zo Španielska. Predstavuje malé dieťa oblečené do šatôčiek s ozdobeným plášťom a korunkou na hlave. Pravou rukou žehná, v ľavej drží zemský glóbus zakončený krížom. Venoval ho miestnej kráľovnej Humamai a jej manželovi Humabonovi pri ich krste v roku 1521. Avšak vzápätí sa strhli na ostrove boje, ktoré viedli k smrti Magellana a mnohých jeho námorníkov. Do bojov proti námorníkom sa pustil aj Humabon/Charles, ktorý sa pridal na stranu pôvodných kmeňov. Na Filipínske ostrovy dorazila v roku 1565 trestná výprava vedená Miguelom Lopezom de Legazpi a pôvodné obyvateľstvo si podmanila v krutom boji.

Na spálenisku dediny našiel vojak Juan de Camus neporušenú sošku Ježiška, uloženú v drevenej skrinke. Na tomto mieste postavili augustiniáni vedení Andresenom de Urdaneta kostol a kláštor, prvý na Filipínach. Trikrát ho zničil požiar. Súčasná kamenná Bazilika del Santo Niño bola postavená v rokoch 1735 -1737. Jezuliatko nepoškodili ani požiare ani bomba, ktorá dopadla do kostola počas 2. svetovej vojny. V roku 1965 Jezuliatko slávnostne korunoval pápež Pavol VI.

Zajímavé je sledovať čo sa dialo s Jezuliatkom v období medzi smrťou Magellana a príchodom Legazpiho. Stalo se totiž súčasťou života domorodcov, ktorí si ho uctievali ako

pohanský symbol. *Tu má pôvod aj legenda o agipo.* (Agipo = plávajúci kus dreva)

Soška Jezuliatka sa zachytila na háčik miestneho rybára a priniesla mu neobvyklý úlovok. Preniesli ju teda do dediny, kde miestnym prinášala ochranu pred morovou epidémiou, ale aj chránila úrodu.

Rovnako ako pražské má aj cebuánske Jezuliatko svoje múzeum, kde sú vystavené jeho šatôčky. Nachádzajú sa tu aj kopie ďalších troch filipínskych Jezuliatiek – Niño de Arevala z r. 1581, Niño de Tondo (z Manily, zo slonoviny, asi z r. 1578) a tmavé Niño de Pandacan, tiež z Manily, z r. 1732.

Každoročne má aj Santo Niño de Cebu svoju oslavu. Od roku 1980 sa Sinulog festival koná každoročne v druhej polovici januára priamo v Cebu City. Podobný Dinagyang festival sa koná sa v meste Iloilo. Trvá tri dni a vrcholí na štvrtú januárovú nedeľu. Slávnosti sa poriadajú od 60tich rokov 20teho storočia, keď do mesta Iloilo previezli repliku originálneho obrazu Santo Niño de Cebu. Nejde len o náboženské slávnosti. Oba festivaly predstavujú jedinečné farebné prepojenie kresťanstva a tradičnej kmeňovej kultúry, plné tanca a hudby. Počas sviatku sa tak konajú slávnostné sprievody, procesie, sv. omše a súťaže tradičného kmeňového tanca. Navštevujú ich turisti z rôznych kútov sveta. Podobné festivaly na počesť Santo Niño majú aj mestá: Kabankalan City, Maasin City, Balingasag Misamis Oriental, Cagayan de Oro City, Butuan City a Pagadian City.

zdroje: www.rodopisna-revue-online.tode.cz, www.travelistan.sk, www.en.wikipedia.org, www.mojabiblia.sk

Pútnická kaplnka Lurdskej Panny Márie na Hlbokej ceste pri Kostole Snežnej Panny Márie v Bratislave

dokončenie zo strany 1

V roku 1892 bratislavská obyvateľka grófica Helena Szapáry, ktorá sa zaslúžila aj o vznik Modrého kostolíka na Bezručovej ulici, za pomoci zbožných bratislavských obyvateľov, dala upraviť kameňolom a zriadila tam kaplnku, do ktorej za veľkej účasti veriacich bola postavená socha Panny Márie Lurdskej. Túto prvú sochu zakúpili a pre jaskyňu darovali dievčatá a robotníčky z bratislavskej textilnej továrne. **Jaskyňa bola posvätená 15. septembra 1892** za veľkej účasti mariánskych ctiteľov z Bratislavy a okolia. Lurdská jaskyňa sa stala magnetom pre pútnikov z Prešporka a okolia. Stovky veriacich sa tu stretli 15. februára 1945, aby prosili Pannu Máriu o ochranu pred blížiacim sa frontom v čase leteckých náletov. Bratislava bola veľkej skazy ušetrená a Bratislavčania sa prišli ochrankyni poďakovať na veľkej procesii 1. mája 1946. Asi 10-tisíc pútnikov došlo, aby sa zúčastnili na vysvätení novej sochy z carrarského mramoru od Františka Gibalu. Je kópiou pôvodnej sadrovej sochy, ktorá už bola v tom čase poškodená. O milostiach, ktoré si tu mnoho veriacich vyprosilo, svedčí obrovské množstvo mramorových tabuliek po stenách jaskyne. Tie pochádzajú z obdobia od samotného vzniku jaskyne až dodnes. Tabuľky v jaskynke sú písané v rôznych rečiach: slovensky, nemecky i maďarsky. Nájdem tu však i tabuľky písané česky, francúzsky, poľsky i latinsky.

zdroje: <https://dominikani.sk/bratia-dominikani/konvent-na-kalvarii-v-bratislave/lurdska-jaskyňa/>;
<https://www.tkkbs.sk/view.php?cislocianku=20120917035>

GENIUS LOCI... miesta plné Ducha...

Genius loci je nová rubrika Pútnického listu. Pozývame Vás tvorte ju s nami.

Znázorňovali ho ako hada. Dnes sa tento termín často používa na označenie určitej charakteristickej atmosféry, ktorú má dané miesto. Často ide o malebné zákutia sakrálnej, ľudovej a historickej architektúry, či miesta v prírode.

Stretli ste sa s pocitom, že miesto, kde ste sa ocitli Vás naplní niečím väčším, dáva odpoveď, otvára neznámu komnatu duše?...môžete nám poslať fotografie, zamyslenia, básne, ktoré vznikli inšpiráciou na niektorom 'jedinečnom' mieste, ktoré ste navštívili...

Na rubrike spolupracujeme s tímom **apsida.sk**. Prostredníctvom nej vám prinášame prvý príbeh, ktorý spísala p. Alexandra Podolinská:

Miesto pokoja (Katarínka – kláštor sv. Kataríny Alexandrijskej pri Dehticiach)

„Každý človek si zaslúži, aby raz našiel miesto, ktoré si nájde to „svoje miesto“ v jeho duši. Také, ktoré mu bude útočiskom, azylom a ochrancom pred celým svetom a občas aj pred sebou samým.

Ja som dieťa šťasteny, pretože moja duša skrýva takýchto miest dokonca niekoľko. Nie sú však preto vzájomne menejcenné. Naopak, každé z nich skrýva vlastné čaro, silu a ducha. Túžim po návrate k nim rovnako intenzívne, pretože zážitky a pocity, ktoré sa mi k nim viažu sú každé osobité a neopakovateľné.

Jedno však viem isto. Návrat k nim znamená útechu v jej skutočnej podstate. Žiadne povrchné odreagovanie, či rozpačité utešovanie z povinnosti, či slušnosti, ktorých sa nám neraz dostáva, keď nás už naše trápenie prenikne do takej miery, že pokorí aj zarytú nevšímavosť okolia. Tieto miesta prinášajú niečo omnoho jednoduchšie a snáď aj preto tak zložito dosiahnuteľné. Pokoj. Vzácný a nenahraditeľný poklad každej ľudskej duše.

Žiadne miesto na svete, či už je skryté v lesoch, na vrchole

kopca, či zátoky rieky nemôže samo o sebe poriešiť bolesti, trápenia a krízy, na ktoré vie byť život taký bohatý. Ale vedia niečo ešte úžasnejšie. Pokoj, ktorým nám zahltia dušu, je totiž univerzálny. Prináša silu, odhodlanie, zmysel do všetkých trápení, ktoré si prinesieme vo svojich umorených dlaniach, aby sme ich tu opatrne predložili pred premožiteľa našej slabosti sa im postaviť.

Viem celkom iste, že Katarínka je takýmto útočiskom pre mnohé duše, ktoré pod týmto názvom vidia rozhodne viac, než obyčajné ruiny rozpadnutého kláštora, ktoré sa snaží zachrániť skupinka nejakých nadšencov. Ich vzťah k tomuto miestu je jedinečný. Ale mne neprislúcha, aby som hovorila za nich. Možno to z predchádzajúcich slov tak nevyznieva, ale ja k nim nepatrím. Moja duša však v sebe nesie množstvo podobných zápisov, preto si dovoľm tvrdiť, že tuším, ako im toto miesto mohlo zapustiť korene do tých ich. Mňa očarilo už na prvý pohľad, ale už pri tejto prvej návšteve som akosi podvedome akceptovala ich nárok na jeho plnú silu. Tak, ako keď ja na moje miesta útechy, privediem niekoho ďalšieho.

A hoci vidím, ako sa aj jemu dostávajú pod kožu, viem, že nemôže cítiť to, čo ja. Jednoducho moja minulosť je už hlboko späť s týmito miestami a on ako prvnávštevník si ešte len začína budovať silu z novej skúsenosti. Preto som vtedy, aj počas ďalších návštev s úctou a pokorou prijala veľkodušnú ponuku na môj vlastný zážitok z atmosféry tohto miesta, ale zároveň som vedela, že dostanem z neho len nepatrnú časť. Koniec koncov len nepatrnú časť zo seba som tu nechala aj ja sama.

Čím viac sa dáva, tým viac sa dostane. Ale vedela som, že aj tento drobný dielik má svoje nenahraditeľné miesto v stavebníci môjho života. Presne ako povedal kňaz počas svätej omše medzi týmito múrmi pokoja. Každý kameň má svoje miesto, či je malý a či veľký. Bez neho by bol ohrozený celý múr.

Kedy majú slová smerované do nebies väčšiu váhu, než keď náš pohľad smeruje priamo do neba? Či slová kňaza, obrady, prosby, dary; všetko preniká až do hĺbky. Úplne prirodzene sa vytratí potreba vedomého nútenia sa do pozornosti. Preniká nás celých. Ťažko sa vyjadriť slovami. Duša každého ma svoje vlastné.

Snáď poviem len toľko, že som mala pocit, akoby si Ten, ktorého som sem prišla hľadať, zrazu len prisadol k nám na deku a s nenútenou prirodzenosťou a nadšením sledoval, čo sa tu dialo na Jeho vlastnú počesť. Jednoducho mi bol bližší ako kedykoľvek predtým. Akoby vedel, že som Ho sem prišla hľadať a teraz sa s lišiackym úsmevom nechal nájsť. Tak ako vždy, keď prinesie ľuďom svoj vzácny dar. Nie nadarmo sme ako prvé začuli slová - Pokoj vám...

Ďakujem všetkým, ktorí sú svojimi činnosťami a oduševnením jeho spoluprotvorcami a verím, že si ešte občas budem môcť prísť načrieť do jeho hlbín.“

zdroje: www.sk.wikipedia.org, www.apsida.sk

Pútnický list vydáva Asociácia pútnických organizácií

Farský úrad, 913 31 Skalka nad Váhom I/41

ISSN 2644-4526

Texty pripravili: Mgr. Mária Prekopová, Mgr. Žaneta Šušoliaková, Alexandra Podolinská

Fotografie: František Turanský, Vladimír Šušoliak, dreamstime.com, wikipedia.org • Grafické spracovanie: Alfa a Omega, s.r.o.

Svoje postrehy, rady a pripomienky posielajte na: putnickemiesta@gmail.com

NEPREDAJNÉ, VOLNE ŠÍRITEĽNÉ